

Foto: Fűri Gábor

VARGA TAMÁS

A TÁRSASJÁTÉK GYAKORLATI SZEREPE A FÖLDRAJZOKTATÁSBAN

Gyermekkorunk legintenzívebb emlékei közé tartoznak azok az élmények, amikor szüleinkkel, barátainkkal és diaktársainkkal játszottunk. Magam is szerettem és szeretek játszani, ám az idő múlásával egyre nagyobb kihívást és örömet leltem abban, hogy olyan játékokat találjak ki, melyek érdekessé és – nem utolsósorban – hasznossá teszik az általam tanított tantárgyakat. Tanári pályám kezdetétől folyamatosan új lehetőségeket kerestem arra, hogy innovatívabbá és gyermekbarátibbá tegyem a tanítási órákat úgy, hogy közben az előírásoknak megfeleljek. Ha úgy adódott, akkor ismert játékszabályokat alakítottam át új célok érdekében, vagy egy adott tanórai helyzethez alakítottam ki egy-egy játékot.

A társasjátéknak kimagasló szerepe van az értelmi, társadalmi, érzelmi és nyelvi képességek fejlesztésében, valamint azok fejlődésében. Lehetővé teszi felnőtt és gyermek számára egyaránt az ismeretek megszerzését és bővítését, és önkéntelen tanulást eredményez. Ez a folyamat a születés utáni pillanattól kezdve tart. A kisgyermek megfogja a csörgőt, megszorítja az ujjunkat, eldobja a tárgyakat, majd felveszi. Órákon keresztül eljátszadzik így. Később rendre szétszed, majd összerak, hordozgat és gyűjtöget tárgyakat. Tulajdonképpen a játékok hozzájárulnak a finommotorikus képességek fejlődéséhez is. Később a tárgyi játékokat felváltják a csoportban játszható csapatépítő társasjátékok. Ha belegondolunk, az efféle játék fejleszti a leleményességet, a képzelőerőt, a kreativitást és a prob-

lénamegoldó képességet is (Patakfalvi, 2008), valamint alkalmasak a tárgyi tudás bővítése mellett az együttműködés és a csapatszellem elmélyítésére.

A tanórai keretek közti játék alkalmazásakor elsődleges céljaink közé tartozik, hogy a játékban résztvevők azt is megtapasztalják, vannak szabályok, melyeket mindenkinek meg kell tanulni és a játék folyamán be kell tartani. A játéktevékenységnek köszönhetően eközben kellemesen érzik magunkat, új stratégiákat próbálnak ki, beszélgetnek, egymásért izgulnak, küzdenek, versengenek, hogy első lehessenek, hogy győzzenek. Tanulnak és tanítanak. A játék ugyanis nemcsak szórakozást jelent.

Számtalan társasjáték létezik, melyek minimális átalakítással azonnal használhatóak a közoktatásban, a tanítási órákon. Az alapfokú oktatási intézmények az új közoktatási törvénynek köszönhetően – bár az „új” országunkban gyakran újul meg – lehetőséget biztosít a szülőföldünk részletesebb megismerésére is a Regionális nevelés tantárgy beiktatásával. A tantárgy széleskörű ismereteket nyújt az adott lakhely történelméről, néprajzi, nyelvi és kulturális sajátosságairól, valamint a természeti és társadalmi földrajzának adottságairól. Megalapozza, hogy a saját kultúrájuk mellett a diákok megismerjék és bepillantást nyerjenek a közvetlen környezetükben élő más nemzetiségek kultúrájába és hagyományába. Ennek apropójából készítettünk el egy a szűkebb hazánk történelmét és földrajzát feldolgozó társasjátékot, mely segítségével olyan ismeretekre is szert tettek a

diákok, amiket esetlegesen nem tudtak vagy épp csak felületesen ismertek.

A játék egészen egyszerű. Egy játszólapon kell játszani, amin kék, zöld, fekete és szürke színű négyszögek szerepelnek, közepén pedig Gúta város légi felvétele található. Mindegyik elemnek külön szerepe van. A társasjátékot 2–4 játékos játszhatja, egy játékelem vezető irányítja. A játékot az a játékos kezdi, aki a legmagasabb értéket dobja a dobókockán. Őt sorrendben követi a többi játékos, a dobott értékek nagysága szerint. A kihúzott kérdéseket olyan személy olvassa fel, aki az adott menetben játékosként nem vesz részt. Egy játékmenet szöveges és képhez fűződő kérdéseket tartalmaz, melyek különböző színekkel vannak jelölve. Az a játékos nyeri a játszott kört, aki elsőnek gyűjt össze 4 szöveges (kék kártya) és 4 képes (zöld kártya) feladatkártyát. A feltett kérdések érintik városunk történetének legjelentősebb eseményeit, földrajzi adottságát, elhelyezkedését, természetének szépségeit, kultúráját és a napi közéletet. A játék egyszerűsége az egyszerűségében rejlik, ugyanis a társasjáték alapkonstrukciója könnyen átalakítható bármilyen más tantárgy adott tananyagrézséhez. A játék remekül alkalmazható az ismeretek játékos ellenőrzésére, összefoglalásra is.

FELHASZNÁLT IRODALOM:

- Patakfalvi, A. 2008. A kompetenciaalapú oktatás bevezetése az általános iskolákban. Bp.
- Patakfalvi, A. 2009. Játék szerepe a gyermek fejlődésében. Bp.
- Vajda, Zs. 1994. Nevelés, pszichológia, kultúra. Bp.